

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ КРАЇН СВІТУ

Гальперіна Д. О.¹, Ольвінська Ю. О.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Гальперіна Д. О., Ольвінська Ю. О. Порівняльний аналіз банківської системи України та деяких країн світу. Проаналізовано стан банківської системи України та виявлено основні проблеми функціонування вітчизняних банків. Наведено особливості функціонування банківських систем Швейцарії та США. запропоровано заходи щодо поліпшення стану банківської системи України.

Ключові слова: банківська система, грошовий капітал, комерційні банки.

Гальперина Д. А., Ольвинская Ю. О. Сравнительный анализ банковской системы Украины и некоторых стран мира. Проанализировано состояние банковской системы Украины и выявлены основные проблемы функционирования отечественных банков. Приведены особенности функционирования банковских систем Швейцарии и США. Предложены меры по улучшению состояния банковской системы Украины.

Ключевые слова: банковская система, денежный капитал, коммерческие банки.

Halperina D. A., Olvinskaya J. O. Comparative analysis of the banking system of Ukraine and some countries of the world. The state of the banking system of Ukraine and identified the major problems in the functioning of domestic banks. Peculiarities of functioning of the banking systems in Switzerland and the USA. Measures to improve the state of the banking system of Ukraine.

Keywords: banking system, monetary capital, commercial banks.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Гальперіна, Д. О. Порівняльний аналіз банківської системи України та деяких країн світу. [Текст] / Д. О. Гальперіна, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 98 – 102.

На сьогоднішній день банківська система України знаходиться у стані глибокої депресії, економічні показники мають тенденцію до подальшого спадання – а отже, вивчення характеристик та порівняння світових лідируючих аналогів та вітчизняної банківської системи може стати поштовхом до змін в структурі та функціонуванні останньої, що в свою чергу може стати підґрунтям для економічного зростання.

Проблемою становлення, розвитку та прогнозування діяльності банківської системи України займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме:

О. Губар, Р. Яковлевич, В. Паюк, Л. Красавцев, Е. Чемерис, Д. Греджук, П. Цетковський та ін. У своїх дослідженнях вони наголошують, що банківська система України переживає важкі часи і вивчення структурних особливостей разом із порівняльною характеристикою лідируючих банківських форвардів світу – запорука успіху.

Банківська система України заснована після прийняття Верховною Радою України у березні 1991 року Закону України «Про банки и банківську діяльність» та складається з Національного банку України та банків різних видів і форм власності.

Національний банк України є центральним банком, який проводить єдину державну грошово-кредитну політику з метою забезпечення стабільності національної грошової одиниці, а саме:

- монопольно здійснює емісію національної валюти і організовує її обіг,
- є кредитором останньої інстанції для банків
- встановлює для банків правила проведення банківських операцій,
- здійснює банківське і валютне регулювання,
- встановлює офіційний курс гривні до іноземних валют та оприлюднює його.
- встановлює порядок визначення облікової ставки та інших процентних ставок за своїми операціями.

У механізмі функціонування кредитної системи величезна роль належить комерційним банкам. Вони акумулюють основну частку кредитних ресурсів, надають клієнтам повний комплекс фінансового обслуговування, включаючи видачу позик, прийом депозитів, розрахунки, купівлю-продаж і зберігання цінних паперів, іноземної валюти і т.д. Сутність комерційного банку проявляється в його функціях:

- акумуляція і мобілізація грошового капіталу;
- посередництво в кредиті;
- створення кредитних грошей;
- проведення розрахунків і платежів у господарстві;
- організація випуску і розміщення цінних паперів;
- надання консультаційних послуг.

На сьогоднішній день в Україні функціонує 163 комерційних банки.

Останнім часом банківська система України на межі краху, оскільки не виконує своїх реальних функцій. Тому доцільно проаналізувати банківські системи деяких країн світу з метою отримання досвіду реорганізації банківської системи України.

Однією з найстабільніших банківських систем світу є банківська система Швейцарії. Швейцарія – важливий світовий фінансовий центр (Цюріх - третій після Нью-Йорка і Лондона світовий валютний ринок). Кілька десятків років Швейцарська Конфедерація входила в список офшорних зон. У країні функціонує близько 4 тисяч фінансових інститутів, у тому числі безліч філій іноземних банків. Вони користуються доброю репутацією

у клієнтів завдяки стабільній внутрішньополітичній обстановці, твердою швейцарській валюті, дотриманню принципу «банківської таємниці».

Швейцарія належить до найбільш респектабельних фінансових центрів Європи. Традиційний статус нейтральної держави, місце розташування в центрі Європи, усталені демократичні інститути забезпечили Швейцарії особливе положення на політичній карті світу. Швейцарія - поза військових, політичних і расових конфліктів. З усього світу сюди стікаються банківські вклади. Швейцарія є транзитним пунктом міжнародних фінансових потоків. Швейцарський франк входить до числа основних резервних валют світу. Банківська система Швейцарії має ряд особливостей у своїй роботі.

Банківська система Швейцарії є однією з найстаріших і найбільших у світі. Банківська система Швейцарії регулюється Органом нагляду за фінансовими ринками Швейцарії.

Перша особливість яку слід відмітити це таємниця вкладу.

Швейцарії банківська таємниця – захищається законодавчо право будь-якої людини тримати в секреті інформацію про кількість і навіть наявність у нього коштів на банківському рахунку. Тобто, якщо банк «приймає» вас в клієнти, то він береться зберігати навіть сам факт вашого з банком співпраці. Це зобов'язання банку перед клієнтами не має терміну давності і розповсюджується на будь-якого співробітника банку.

Другою особливістю є відсутність податків.

Всі доходи, отримані у вигляді відсотків від вкладів, у вигляді доходів від трастових операцій не оподатковуються, що є часом вирішальним доказом на користь співпраці з банком. Таким чином, маючи рахунок в офшорній зоні, вкладник не ризикує своїм капіталом, коли не декларує одержуваний дохід і не платить прибутковий податок. В інших країнах податок на прибуток з банківських операцій коливається від 10 до 50%, тому вигода тут очевидна.

Третя особливість – номерні рахунки.

Ми звикли, що рахунок у банку зазвичай відкривається на чийсь ім'я, будь то ім'я фізичної особи або назва юридичної особи. Іменні банківські рахунки відсутні, замість них кожному рахунку присвоюється певний номер. Таким чином, величезні корпорації і компанії можуть без ризиків витоку інформації накопичувати на своїх рахунках кошти для здійснення великих операцій, операцій по злиттю і поглинанню, і бути впевнені в тому, що про це не дізнаються їхні конкуренти або недоброзичливці.

Останньою особливістю є захист особистої інформації вкладників.

Ще однією цікавих систем є банківська система США.

Сформована на сьогоднішній день банківська система Сполучених Штатів Америки значно відрізняється від структур з аналогічними функціями, існуючими в інших розвинених країнах. Головна відмінність банківської системи США складається у величезному числі банків. У 20 столітті число працюючих у Штатах банків значно скоротилася приблизно до 15

000, хоча ще в 1931 році працювало понад 31 000 банківських організацій.

Основою банківської системи США є Федеральна резервна система, що виконує функції центрального банку країни. До неї входить 12 Федеральних резервних банків, рівномірно розподілених по території країни відповідно до економічною активністю кожного з штатів. Ці дванадцять банків перебувають у приватній власності, але при цьому контролюються державною машиною і є провідниками фінансової політики центрального банківського органу країни. У своїй роботі Федеральні резервні банки керуються не міркуваннями отримання прибутку, а загальною політикою управлінців з ФРС (багато з яких призначаються особисто президентом США) з метою поліпшення стану економіки країни в цілому.

Крім того, у банківській системі США великий розвиток отримали інші фінансові установи, найбільш вагомими позиціями серед яких займають комерційні та інвестиційні банки.

Банківська система США розділилася на комерційні та інвестиційні в 1929-1933 роках, коли відбулися масові банкрутства в банківському секторі. З того часу займатися серйозними операціями з цінними паперами за законом можуть тільки інвестиційні банки. За рахунок цього усунуто одну з головних протиріч, що призводять до конфлікту інтересів в банках, що працюють за універсальною схемою. Такі банки можуть одночасно ставати кредиторами та інвесторами стосовно одного й того ж позичальника. Є думка, що фондовий ринок Сполучених Штатів Америки досяг настільки значних успіхів якраз по причині поділу повноважень банків.

Проаналізувавши вітчизняну банківську систему та системи світових фінансових лідерів, можна стверджувати, що проблеми в банківському секторі економіки спричинені неправильним керуванням в здійсненні банківської діяльності, а також недосконалістю структурних складових. До того ж, можна побачити схожі характеристики в усіх трьох системах, а отже потенційно, теоретично українська банківська система може, керуючись зразком Швейцарії або США вийти на якісно новий рівень розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Самотоєнкова, О. В. Економічна статистика: навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2010. – 182 с.
2. Витковская Е. В. Статистические методы – инструмент изучения социально-экономических процессов / Е. В. Витковская, А. З. Подгорный, Ю.О. Ольвинская [и другие] // Историк-экономист С.Я.Боровой и проблемы современной истории экономики: к 110-летию со дня рождения С.Я.Борового: монографія. - 2013. – С. 211-256.
3. Подгорный А. З. Статистика : учебное пособие для иностранных студентов /А. З. Подгорный, О. Г. Мылашко, С. М. Киршо, Н. М. Шилофост. – Одесса : Атлант, 2012. – 194 с.
4. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону:

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорєлова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

5. Ольвінська Ю. О. Особливості державного регулювання малого підприємництва у країнах світу [Електронний ресурс] / Ю. О. Ольвінська // Державне управління: удосконалення та розвиток»: наукове видання Академії муніципального управління. - 2015. - №2. – Режим доступу до журналу: <http://www.dy.nauka.com.ua>

6. Підгорний А. З. Статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, І. Г. Готліб, К. В. Вітковська [та інші] / за ред.. А.З.Підгорного. - Одеса, 2013. – 106 с.

7. Ольвінська Ю. О. Розвиток кредитування суб'єктів малого підприємництва / Ю. О. Ольвінська // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2007. – Вип. 25. – С. 266-270.

8. Ольвінська Ю. О. Роль банківського кредитування у розвитку малого бізнесу України / Ю. О. Ольвінська // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – Т. 1, № 4. – С. 203-206.

9. Ольвінська Ю. О. Конкурентоспроможність національної економіки як фактор інвестиційної привабливості / Ю. О. Ольвінська, О. І. Селезньов // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2004. – Вип. 17. – С. 295-301.

10. Підгорний А. З. Удосконалення методології статистичного оцінювання розвитку регіону: звіт про НДР (проміжн.) / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, К. В. Семенова та інші. - Одеса, 2014. - 118 с.

11. Погорєлова Т. В. До питання статистичного оцінювання ефективності банківської системи України / Т. В. Погорєлова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2012. – Вип. 4 (47). – С. 73-79.

12. Погорєлова Т. В. До питання статистичного оцінювання концентрації та диференціації банківського капіталу / Т. В. Погорєлова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2009. – Вип. 35. – С. 442-446.

13. Підгорний А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова. - Одеса: Атлант, 2014. – 408 с.

14. Підгорний А. З. Міжнародна статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русєва. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 162 с.

15. Милашко О. Г. Оцінювання внеску інституційних секторів в економіку України / О. Г. Милашко // Збірник наукових праць II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні проблеми економічної теорії та практики господарювання в ринкових умовах”. - Одеса: ОДЕУ, 2010. – С. 186-192.

16. Самоєнкова О. В. Статистика ринку товарів і послуг: навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, А. З. Підгорний. - Одеса: ОДЕУ, 2008. – 238 с.